Deel 1

Geneeskunde | Universiteit Utrecht

2026 - 2027

UUGK-1917-001 | €17,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur
Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

Slim Academy

www.SlimAcademy.nl

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Slim Academy

Geïnteresseerd? Stuur je cv en motivatie naar klantenservice@slimacademy.nl

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **samenvatting** van het vak **Medical Humanities**, dat je volgt in het derde jaar van de bachelor Geneeskunde aan de Universiteit van Utrecht. In dit vak leer je over de geschiedenis van de geneeskunde en wordt ingegaan op filosofie.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Beschikbare versies
Samenvatting Deel 1 en 2	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens het onderwijs zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Oefenvragen waarmee je actief kunt oefenen. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	✓ App
Flashcards	Flashcards die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	✓ App

Contact
Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy! **1**
Inhoudsopgave **2**
HC 1. Ethiek in de geneeskunde 4
HC 2. WMO en Gezondheidsrecht 7
HC 3. Narratieve geneeskunde 16
HC 4. De medische geschiedenis 18
HC 5. Wetenschappelijke onderzoeken 25
HC 6. Wetenschappelijke onderzoeken: Tuskegee syphilis study 31
WG 1. Wetenschappelijke onderzoeken 1 36
HC 7. Scientific literacy 1 39
WG 2. Wetenschappelijke onderzoeken 2 46
WG 3. Scientific literacy 1 50
HC 8. Scientific literacy 2 54
HC 8. Patiënt participatie 59
WG 4. Scientific literacy 2 63
WC 1. Scientific literacy: De democratisering 65
ZS 12. Medische technologie 1 68
HC 9. Medische technologie: 1 71
WG 5. Medische technologie 74
ZS 14. Medische technologie 2 79
HC 10. Ethiek in de technologie 80
HC 11. Schaarste in het zorglandschap 86
WG 6. Schaarste 91
WC 3. Farmacologie 95
HC 12. Schaarste 2 104

LET OP!

Dit is de samenvatting van

2025-2026

DEZE SAMENVATTING GAAT ALLEEN OVER DE STOF VAN VORIG JAAR.

De stof van dit studiejaar wordt nog ontwikkeld en kan daarom nog niet worden samengevat. Je kunt deze samenvatting gebruiken om tijdens het blok alvast te studeren.

Deze samenvatting wordt gedurende het blok wekelijks digitaal geüpdatet, zodat nieuwe colleges en studiestof steeds worden toegevoegd. Zo beschik je altijd over de meest actuele versie.

Check **SlimAcademy.nl** voor de laatste updates en de meest recente versie van deze samenvatting.

HC 1. Ethiek in de geneeskunde

Ethiek en ethisch redeneren
Ethiek is een systematische reflectie op verantwoord handelen. Deze definitie kan verder worden uitgesplitst:

- **Systematisch**: *body of knowledge,* zowel methodische en inhoudelijke kennis;
- **Verantwoord**: wat is juist en wat is goed;
- **Reflectie**: het gaat om denken en argumenteren en dit vereist enige afstand;
- **Handelen**: tenslotte gaat het om de uitvoering.

Het gaat vooral om het verantwoorden van je handelen.

Ethisch redeneren
Het doel van **ethisch redeneren** is het formuleren van goede redenen voor het handelen. Dit kan door een gesprek met **redelijke anderen**. Het is van belang om anderen uit te leggen waarom je iets doet. De houding hierbij is **anti-dogmatisch** (wél open staan voor discussie), **al-partijdig** (alle partijen betrekken) en **argumentatief**.

Het resultaat kan ***provisional fixed points*** genoemd worden. *Provisional*, want de standpunten kunnen weer veranderen door betere argumenten en *fixed*, want het is op dit moment wel onderbouwd door argumenten die niet zomaar op te geven zijn. Het gaat er dus om dat er voldoende goede redenen zijn om op een bepaalde manier te handelen (*fixed*), maar ook moet erkend worden dat nieuwe inzichten kunnen ontstaan (*provisional*), waardoor anders moet worden gehandeld.

Eigenschappen ethische uitspraken
Ethische uitspraken zijn **normatief**, het gaat namelijk over de morele juistheid. Het is **prescriptief**, omdat een voorschrift wordt gegeven (hoe te handelen). De uitspraken zijn toepasbaar in vergelijkbare gevallen (*ceteris paribus*) en zijn dus te universaliseren. Deze **universaliseerbaarheid** gaat (cultuur)relativisme tegen. Er is geen uitzondering voor jezelf en ethiek is een onpersoonlijk vak. Het is **geen waarheidsbegrip,** zoals in bètavakken, wel is er sprake van **'goed redenen'**. Er is geen sprake van subjectivisme, maar van **intersubjectivisme**. Het gaat bij ethiek er dus niet om dat er één waarheid is, want deze is er niet. Het gaat om de interactie. Het gaat erom dat een **houdbaar standpunt** wordt ingenomen, waarin iemand zijn of haar handelen kan verantwoorden.

Stappenplan voor ethische reflectie
In het stappenplan voor ethische reflectie worden de volgende vijf fasen doorlopen:

1. Verkenning:
    a. Wat zijn de initiële reacties?
2. Explicitering:
    a. Wat is de morele vraag?
    b. Welke informatie is nodig?
    c. Wat zijn de mogelijke verrichtingen?
3. Analyse:
    a. Wie zijn de betrokkenen?
    b. Welke argumenten spelen een rol?
4. Afweging:
    a. Hoe zwaar wegen de argumenten?
    b. Welke verrichting heeft de voorkeur?
5. Aanpak:
    a. Duidelijke verrichtingen ondernemen.

Het stappenplan is **pluralistisch**, er kunnen namelijk verschillende soorten normatieve argumenten worden ingebracht. Ook is het **argumentatief**: er wordt gefocust op de kwaliteit van de argumenten en het gaat er niet om van wie de argumenten afkomstig zijn (geen onderscheid tussen professor en kind). De normatieve kracht van de laatste stap wordt namelijk door argumenten bepaald. Tot slot is het stappenplan **intersubjectief**, vanuit een ethisch perspectief.

Er moet geprobeerd worden in dit stappenplan **al-partijdig** te zijn: er moet geprobeerd worden recht te doen aan de belangen van iedereen die bij de casus betrokken is. Stel jezelf de vraag: wie heeft een belang in deze situatie en wat is het perspectief van de betrokkenen?
Als er geen consensus is over een bepaalde (be)handeling binnen een bepaalde casus, dan is de uitvoering hiervan erg moeilijk. Door al-partijdig te zijn en te kijken naar de standpunten en belangen van iedereen, kan een breder draagvlak gecreëerd worden, waardoor de uitvoering vanzelf beter wordt.

Normen en waarden
Normen zijn **handelingsvoorschriften** die aangeven wat men in een bepaalde situatie moet doen, oftewel principes. **Waarden** zijn nastrevenswaardige ervaringen, situaties, stand van zaken of eigenschappen van mensen, oftewel **deugden**. Voorbeelden hiervan zijn rechtvaardigheid, solidariteit en betrouwbaarheid. De inhoud van ethiek komt uit theorieën over normen en waarden, namelijk het **consequentialisme**, **deontologie** en **deugdethiek**. Er zijn verschillende perspectieven bij betrokken.

Consequentialisme
Bij het **consequentialisme** wordt de morele juistheid bepaald door de **gevolgen** van het handelen. Deze theorie vraagt zich af wat goed is en de beste gevolgen heeft en hoe dit kan worden bevorderd. Er is behoefte aan het idee van het goede. Een voorbeeld van een hedonistische stelling is: euthanasie wordt uitgevoerd om iemand uit het lijden te verlossen. Het opheffen van het lijden is voor de patiënt een goed resultaat, dus is de behandeling te rechtvaardigen. Kritiekpunten zijn dat het onduidelijk is welke doelen nagestreefd worden: gezondheid, geluk, in leven blijven et cetera. Daarnaast is het onduidelijk hoe vergelijking van deze verschillende doelen mogelijk is. Vaak is onbekend wat de gevolgen zijn en de gevolgen zijn niet te generaliseren. Bij het consequentialisme gaat het om de **calculus**: de stelling van vergelijkbaarheid.

Deontologie
Bij **deontologie** bepaalt het karakter van het handelen (een deel van) de beoordeling. Er wordt niet gekeken naar de gevolgen. Deontologie gaat uit van een heterogene categorie. Er is niet slechts één criterium voor moreel juist handelen. Er zijn hierbij verbindende elementen. Het gaat niet alleen maar om de gevolgen; de **aard van de handeling** wordt als direct verplichtend beschouwd. Een voorbeeld hiervan is dat men niet mag doden. Ook hierbij zijn kritiekpunten. Het is onduidelijk wat de basis is voor de verplichtende aard van de handeling: gaat het om de rationaliteit (Kant) of om de intuïties (Ross) van de handelaar? Daarnaast is de vraag hoe men moet handelen bij meerdere verplichtingen.

De verschillende plichtcategorieën kunnen met elkaar in strijd zijn. Stel dat door één kind in een desolate toestand in de kelder op te sluiten, zeventien andere kinderen veel gelukkiger worden in het leven. Een consequentialist zou dit goedkeuren, omdat er als gevolg zeventien andere kinderen gelukkiger worden. Een deontoloog zou dit afkeuren, omdat men een kind niet in een desolate toestand kan opsluiten; de aard van de handeling is niet acceptabel. Een ander voorbeeld is liegen. Een consequentialist zegt dat liegen mag, mits het voor een goed doel is, het een goed gevolg heeft. Een deontoloog zou zeggen dat liegen onacceptabel is, omdat liegen zelf onjuist is, onafhankelijk van het gevolg.

Deugdethiek
Bij **deugdethiek** wordt meer gekeken naar de eigenschappen van de mens. Als iemand deze eigenschappen in voldoende mate bezit, zal het juiste gedrag vanzelf volgen. Dit is tot op zekere hoogte vergelijkbaar met regelethiek. Kritiekpunten hierop zijn dat het onvoldoende sturing geeft aan handelen. Het is niet duidelijk welke deugden nagestreefd moeten worden en het is onduidelijk hoe conflicten moeten worden opgelost.

Principes
Er zijn dus verschillende theorieën waar de principes op gebaseerd zijn. Toch is er grotendeels overeenstemming over de inhoud van de belangrijkste ***mid-level* principes**, dit zijn vooral normen.

Voorbeelden hiervan zijn:
- Niet schaden (*primum non nocere*): iets mag niet erger gemaakt worden dan het al was door bijvoorbeeld een behandeling;
- Respect voor autonomie: iemand heeft recht om voor zichzelf keuzes te maken (tenzij iemand wilsonbekwaam is);
- Rechtvaardigheid: iedereen moet gegeven worden wat hem toekomt. Het lastige hierbij is: welke criteria bepalen (on)gelijkheid? Er mag geen onderscheid gemaakt worden alleen op basis van medische gronden, maar er is een grijs gebied;
- Weldoen: bevorderen van de gezondheid van de patiënt.

Per patiënt moeten de *mid-level* principes besproken worden. De principes werpen allemaal hun eigen blik op de casus. Het zijn eigenlijk een soort filters, waarmee naar de casus gekeken wordt.

Slim Samengevat!

- Het doel van ***medical humanities*** is om de toekomstige arts zowel maatschappelijk als academisch te vormen;
- ***Science in transition*** betekent dat wetenschap nuttig moet zijn en moet bijdragen aan de maatschappij;
- Het doel van ethiek is het formuleren van goede redenen voor het handelen;
- Bij het **consequentialisme** vraagt men zich af wat het goede is: de morele juistheid wordt bepaald door de gevolgen van het handelen;
- In de **deontologie** wordt gekeken naar de aard van de handeling en niet zozeer naar de gevolgen;
- ***Mid-level* principes** vormen de brug tussen fundamentele principes en morele normen.